

15 Veelvoorkomende plantenfamilies

Rob Vereijken

OVERZICHT VAN ENKELE BELANGRIJKE PLANTENFAMILIES

Hieronder staan van 15 veel voorkomende plantenfamilies de belangrijkste kenmerken.

De nummers onder de naam van de familie verwijzen naar de Flora van Heukels, 23^e druk 2005.

Het eerste cijfer is het nummer van de familie en het tweede cijfer geeft aan op welke bladzijde je die kunt vinden.

Op deze pagina staan drie families met een meer grasachtig uiterlijk. De andere bloemfamilies staan op de achterkant.

Familie	Bladstand	Bladvorm	Stengel	Kruid- of houtachtig	Symmetrie bloem	Bloem Kroon + kelk	Meeldraden	Vruchten	Voorbeelden
Russenfamilie 42, p.130	Verspreid	Smalle bladeren, vaak een grasachtig uiterlijk	Soms alleen bladloze stengels (bijv. pitrus), dan vaak met merg gevuld.	Kruidachtige, 1-jarig of overblijvend	regelmatig	Bloemdekbladen 6, groen, bruin of strokleurig.	6 of 3 meeldraden	Een drie- tot veelzadige doosvrucht	Pitrus, biezenknoppen, greppelrus, tengere rus, veldbies
Cypergrassenfamilie 43, p140	Bladen vrijwel altijd 3-rijig.	Vlak, gevouwen of borstelvormig.	Meestal zonder knopen. Met merg gevuld, rond, afgeplat of 3-kantig	Kruiden met gras- of biesachtig uiterlijk.	regelmatig	Bloemen zitten ook vaak samen in een soort 'aartje'.	1-3 meeldraden	Nootje	Veenbies, mattenbies, waterbies, bosbies, veenpluis, Zandzegge, pluimzegge
Grassenfamilie 44, p. 170	Verspreid in twee rijen	Enkelvormig (lijn- of lancetvormig) met bladschede, bladschijf en tongetje	Buisvorming, meestal hol, behalve op de knopen	1-jarige of overblijvende kruiden.	2-zijdig	Om de bloemen zitten kelk- en kroonkafjes. Samen vormen die een aartje. Aartjes staan weer in aren of pluimen.	Meestal 1-3	Graanvrucht (korrel)	Pijpenstrootje, rogge, maïs, kweek, raaigras, kropaar, riet, witbol, straatgras, vossenstaart, struisgras, timoteegras

Familie	Bladstand	Bladvorm	Stengel	Kruid- of houtachtig	Symmetrie bloem	Bloem Kroon + kelk	Meeldraden	Vruchten	Voorbeelden
Ranonkel-familie 50, p.249	Meestal verspreid	Vaak gedeeld		Vrijwel alleen kruiden	Regelmatig of 2-zijdig	Kelkbladen 3 of meer, meestal 5. Kroonbladen 3 of meer.	Meestal veel	Dop- of kokervrucht, soms een bes.	Bosanemoon, akelei, speenkruid, boterbloem, dotterbloem, waterranonkel, bosrank
Duizendknoop-familie 57, p.270	Verspreid	enkelvoudig	Vliezige steunblaadjes vergroeid tot een tuitje.	kruiden	Regelmatig	3-6 bladig	3-9	Dopvrucht	Zuring, duizendknoop, rabarber, bruidssluijer
Anjerfamilie 58, p.279	Tegenoverstaand	enkelvoudig	Met of zonder steunblaadjes	kruiden	regelmatig	Meestal 5 kelk- en kroonbladen; vrij of vergroeid	Meestal 5-10	Meestal doosvrucht	Muur, hoornbloem, spurrie, koekoeksbloem, anjer, hardbloem, zeepkruid, vetmuur,
Vlinderbloemen-familie 81, p.355	verspreid	Vrijwel altijd samengesteld	Steunblaadjes aan de stengel	Kruiden, heesters of bomen	2-zijdig, vaak in trossen	Kelk 5-tandig, vergroeid. 5 kroonbladen (vlag, kiel, 2 zwaarden).	10 meeldraden	Meestal een peul	Brem, acacia, klaver, erwt, lupine, wikke. Lathyrus, gaspeldoorn
Rozenfamilie 83, p.378	Meestal verspreid	Enkelvoudig of samengesteld	Steunblaadjes aan de stengel	Kruiden, heesters of bomen	regelmatig	Meestal 5 kroon- en kelkbladen	Veel meeldraden en stampers	Vaak vlezige vruchten. Ook dop-, steen-, bes- of kokervrucht.	Moerasspirea, braam, bosaardbei, kers, meidoorn, lijsterbes, krent, roos, nagelkruid, vogelkers
Kruisbloemen-familie 97, p.410	Verspreid, onderste meestal in rozet	Enkelvoudig of samengesteld		Vrijwel alleen kruiden	regelmatig	4 kroon- en kelkbladen; kruisgewijs	Meestal 6 (4 lange en 2 korte), soms 4.	Met twee kleppen opspringen d. Een hauw of een hauwtje.	Veldkers, pinksterbloem, raket, koolzaad, radijs, herderstasje, kool, look zonder look, barbarakruid, vroegeling
Ruwbladigen-familie 113, p.464	Verspreid of tegenoverstaand	Enkelvoudig of geveerd.	Geen steunblaadjes	1-jarige of overblijvende kruiden.	Meestal regelmatig, soms iets 2-zijdig.	Bloemkroon vaak vergroeid, 5 lobbig of -spelig. Kelk 5-10-tandig of -delig.	5 meeldraden, op de bloemkroon ingeplant.	Doosvrucht of 4-delige splitvrucht	Smeewortel, slangenkruid, kromhals, vergeet-mij-nietje
Helmkruid-familie 120, p.491	Verspreid, tegenoverstaand of in kranen.	enkelvoudig	Met of zonder steunblaadjes	Kruiden of struiken	Regelmatig of 2-zijdig	Bloembladen los of vergroeid.	4 of 5 meeldraden	doosvrucht	Vlinderstruik, toorts, helmkruid
Lipbloemen-familie 123, p.494	Kruislings, tegenoverstaand	Meestal enkelvoudig	Vierkant, zonder steunblaadjes	Kruiden, <u>halfstruiken</u> of struiken.	2-zijdig	Vergroeid, kelk 5-10 <u>tandig</u> , 2 lippig.	Meestal 4: 2 lange en 2 korte	4-delige splitvrucht	Zenegroen, hondsdrif, <u>brunel</u> , tijm, munt, hennepnetel, dovenetel
Weegbree-familie 127, p.527	Verspreid, tegenoverstaand of in kranen	Enkelvoudig, zonder steunblaadjes		kruiden	Regelmatig of 2-zijdig	Met of zonder kelk en kroon. 1- of 2-slachtig	1-4 meeldraden	Doosvrucht, nootjes of 4-delige splitvrucht	Sterrenkroos, leeuwenbek, ereprijs, weegbree, vingerhoedskruid,
Schermbloem-familie 131, p.546	Verspreid	Meestal samengesteld met duidelijke schede aan de voet		kruiden	Regelmatig, meestal in schermen.	Kroonbladen 5, kelkbladen 5, onduidelijk of ontbrekend.	5 meeldraden	2-delige splitvrucht, vaak aromatisch	<u>Fluiterkruid</u> , berenklaauw, engelwortel, zevenblad, venkel, peen, kerfel
Composieten-familie 136, p.586	Meestal verspreid, soms tegenoverstaand of in kranen	Enkelvoudig of samengesteld	Meestal zonder steunblaadjes, vaak met melksap	Kruiden, soms houtig	Bloemen klein, gegroepeerd in hoofdjes, die op één enkele bloem lijken. Alle bloemen worden omgeven door omwindselbladen. Er zijn 2 soorten bloempjes: buis- en lintbloemen. De 5 meeldraden zijn vergroeid tot een buisje.			Vrucht een nootje, waaraan vaak vruchtpluis zit.	Paardenbloem, hoefblad, margriet, madeliefje, kamille, duizendblad, kruiskruid, distel, aster, guldenroede.

Ranonkelfamilie

Duizendknoopfamilie

Enkele kenmerken

■ Plant

- Bladstand verspreid
- Tot tuitje vergroeide steunblaadjes
 - Met of zonder uitsteeksels

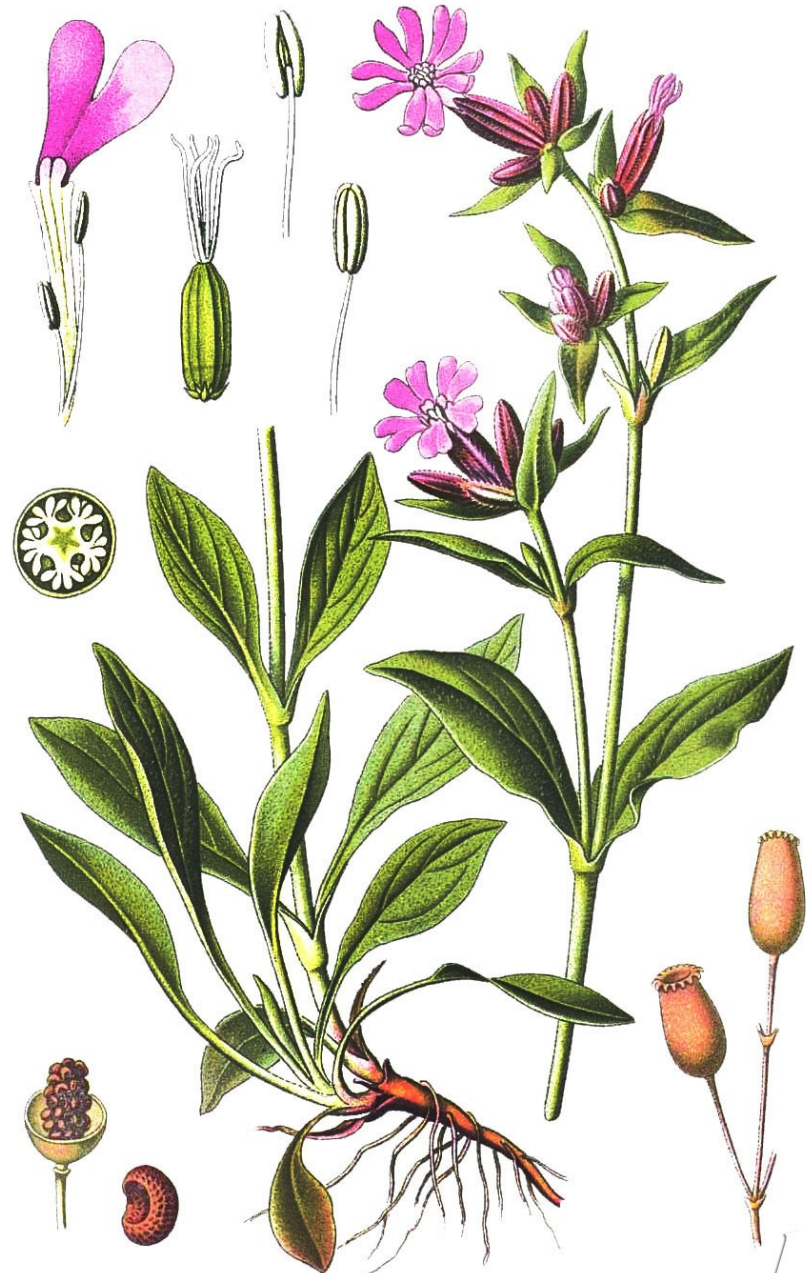
Zuring (links), duizendknoop (rechts)

(rabarber)

Anjerfamilie

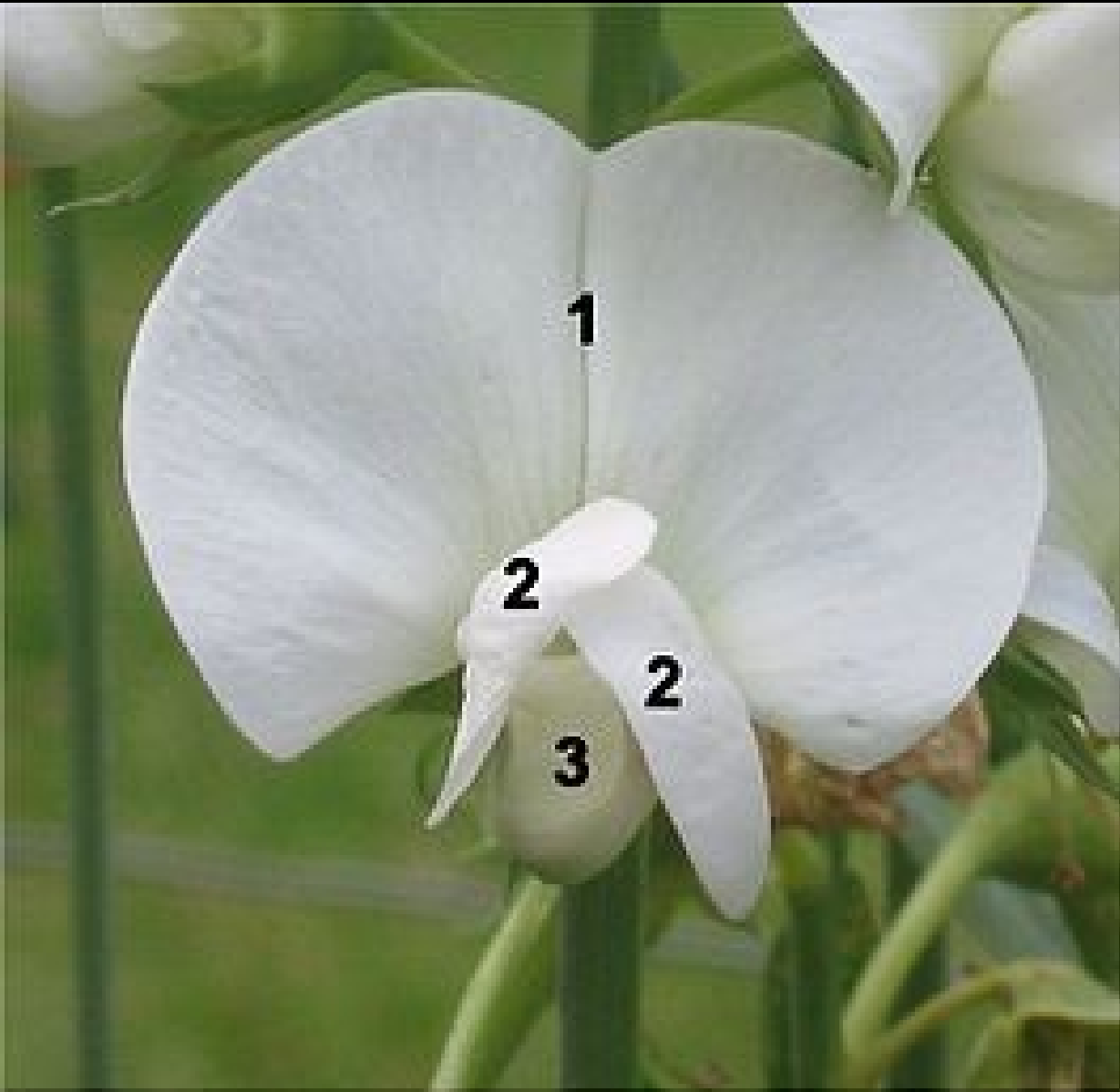

Bladeren tegenoverstaand/kruisgewijs
5 kelk- en kroonbladeren

LP

Vlinderbloemfamilie

Bloem:

1 vlag

2 zwaarden

3 kiel

2-zijdig symmetrische bloem

Vrucht een peul

Blad samengesteld

Steunblaadjes aan de stengel

Lathyrus: Bladeren meestal met maar 1 paar blaadjes

Wikke: (hier de vogelwikke) blad heeft twee of meer paren blaadjes.

Rozenfamilie

Regelmatige bloem/veelzijdig symmetrisch
5 kroonbladeren en 5 kelkbladeren
Veel meeldraden en stampers
Vaak vlezig vruchten
Kruidachtige planten meestal met samengestelde
bladeren en het steunblaadjes

Kruisbloemenfamilie

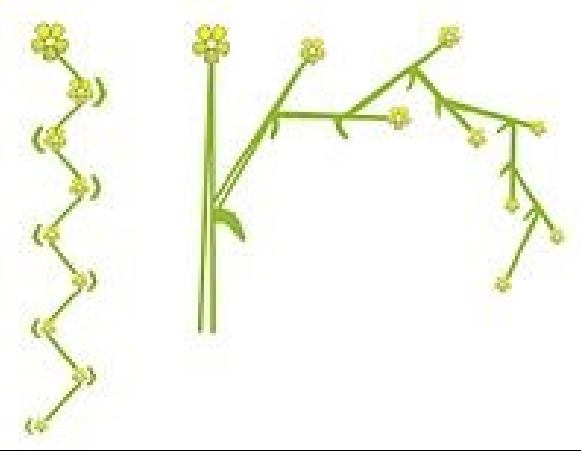
Hauwen of hauwtjes

Vier Kroon- en kelkbladeren

Ruwbladigenfamilie

schicht

Lipbloemenfamilie

Witte dovenetel

Bladeren tegenoverstaand
Vierkantige stengel
2-zijdig symmetrische bloem
Bloemkroon vergroeid, 2 lippig

Gewone hennepnetel

Gespleten hennepnetel

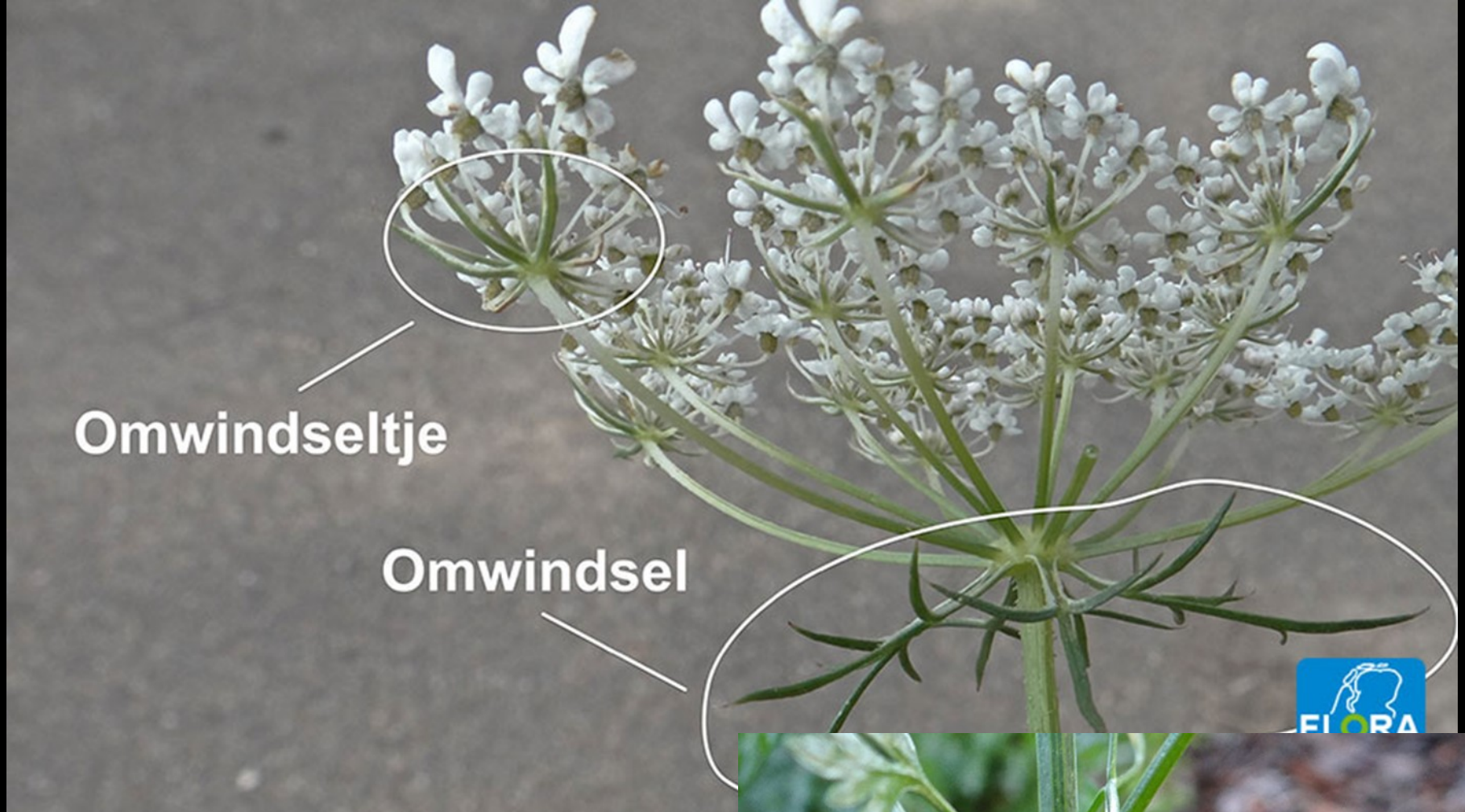
Weegbreefamilie

Schermbloemenfamilie

Omwindsetlje

Omwindsel

- Meestal samengesteld blad
- Bladschede aan de voet van de bladsteel
- Bloemen in schermen
- Bloempjes met 5 Kroonbladeren

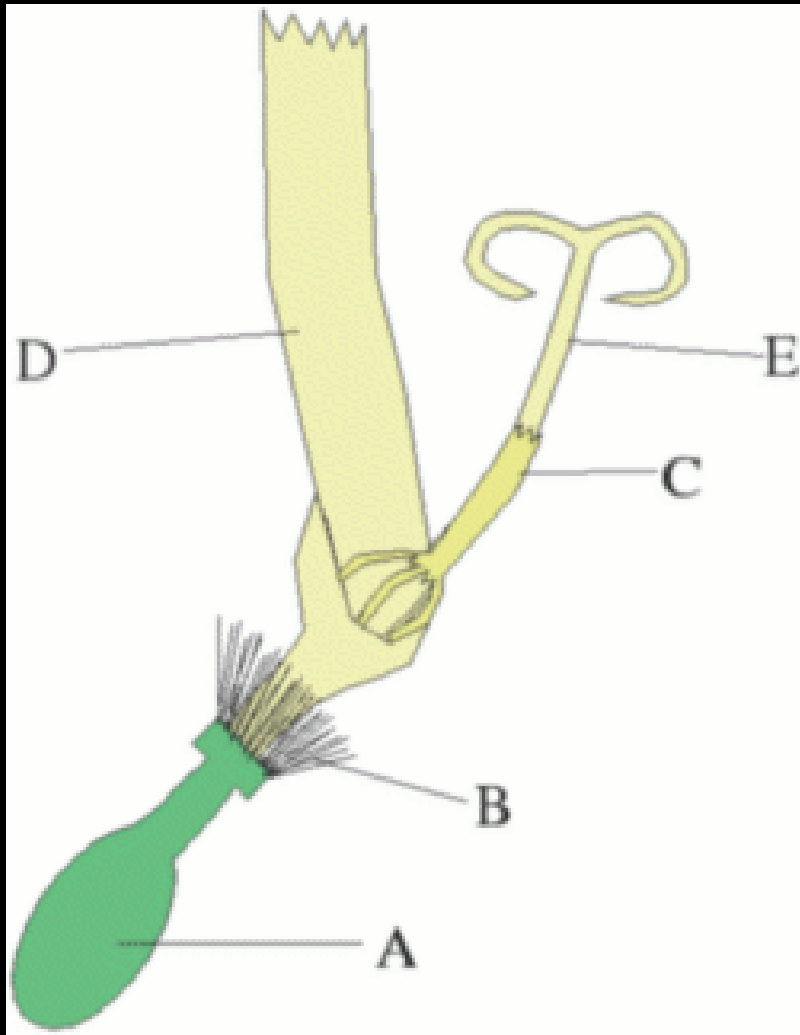

Composietenfamilie

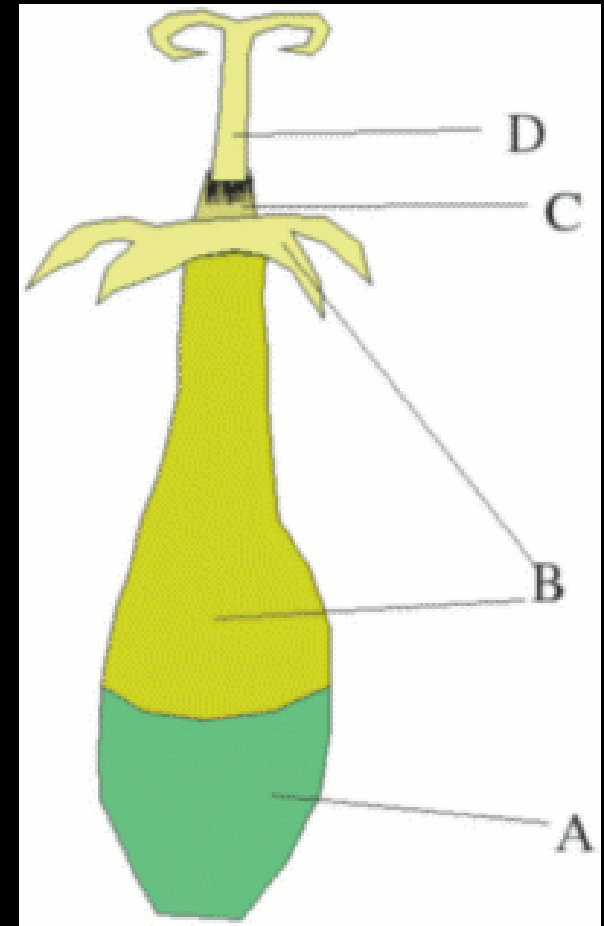
Buisbloemen en
Straalbloemen

In één
bloemhoofdje bij
het Madeliefje

Lintbloem

Buisbloem

stijl met stempel

Vergroeide helmhokjes

5 vergroeide kroonblaadjes

5 overgebleven tandjes

Bloemhoofdjes met
omwindselbladeren
Deze zijn fraai gevormd
bij de Centaurea's

Andere manieren
van het
verspreiden van de
vruchten

Distelachtigen

Alleen
.....bloemen bij
boerenwormkruid

Kruiskruiden

Jakobskruiskruid

3 families eenzaadlobbigen

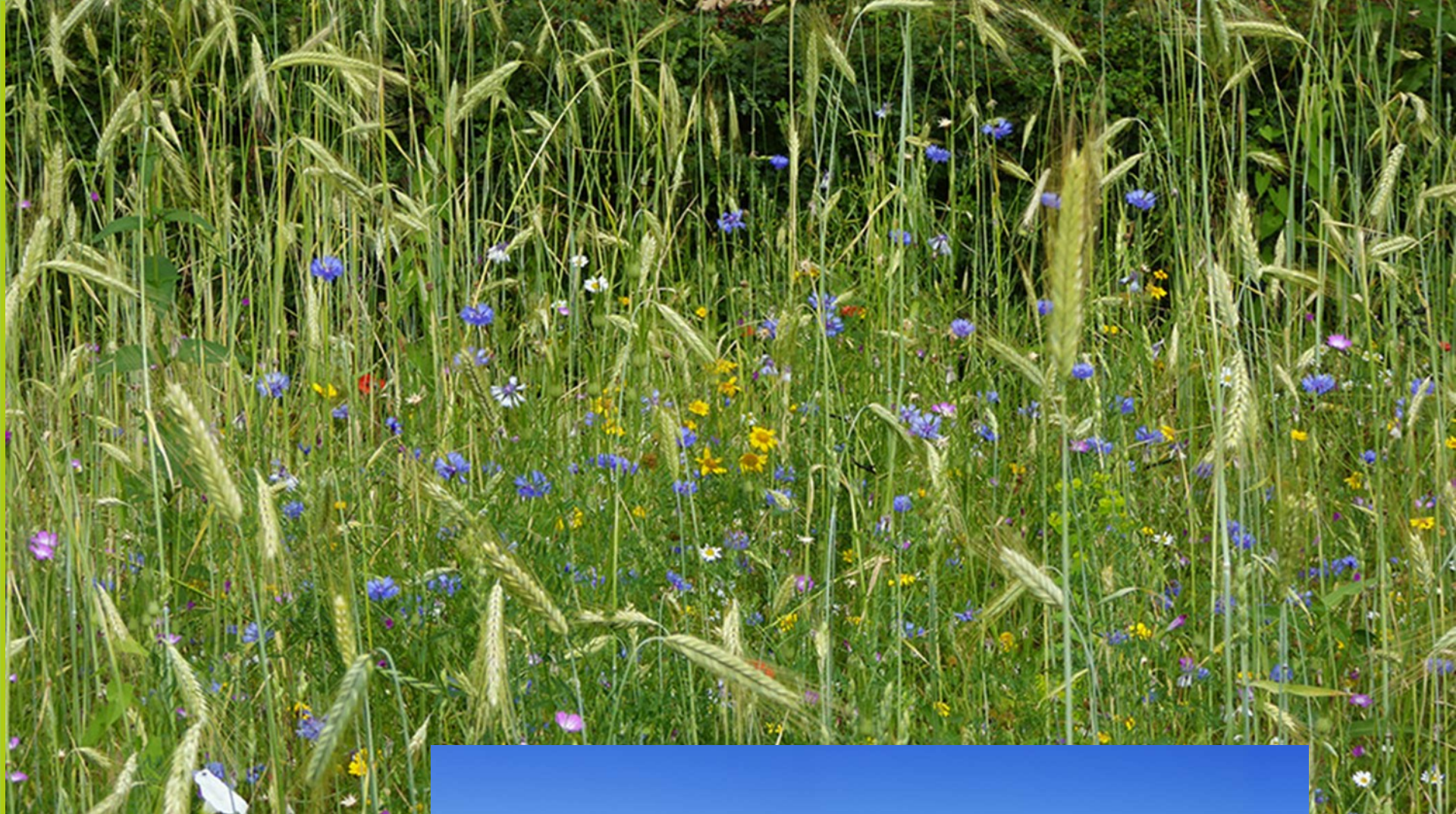
Drie grotere families van planten met grasachtige bladeren:

- Russenfamilie
- Cypergrassenfamilie (Zeggen en biezen)
- Grassenfamilie

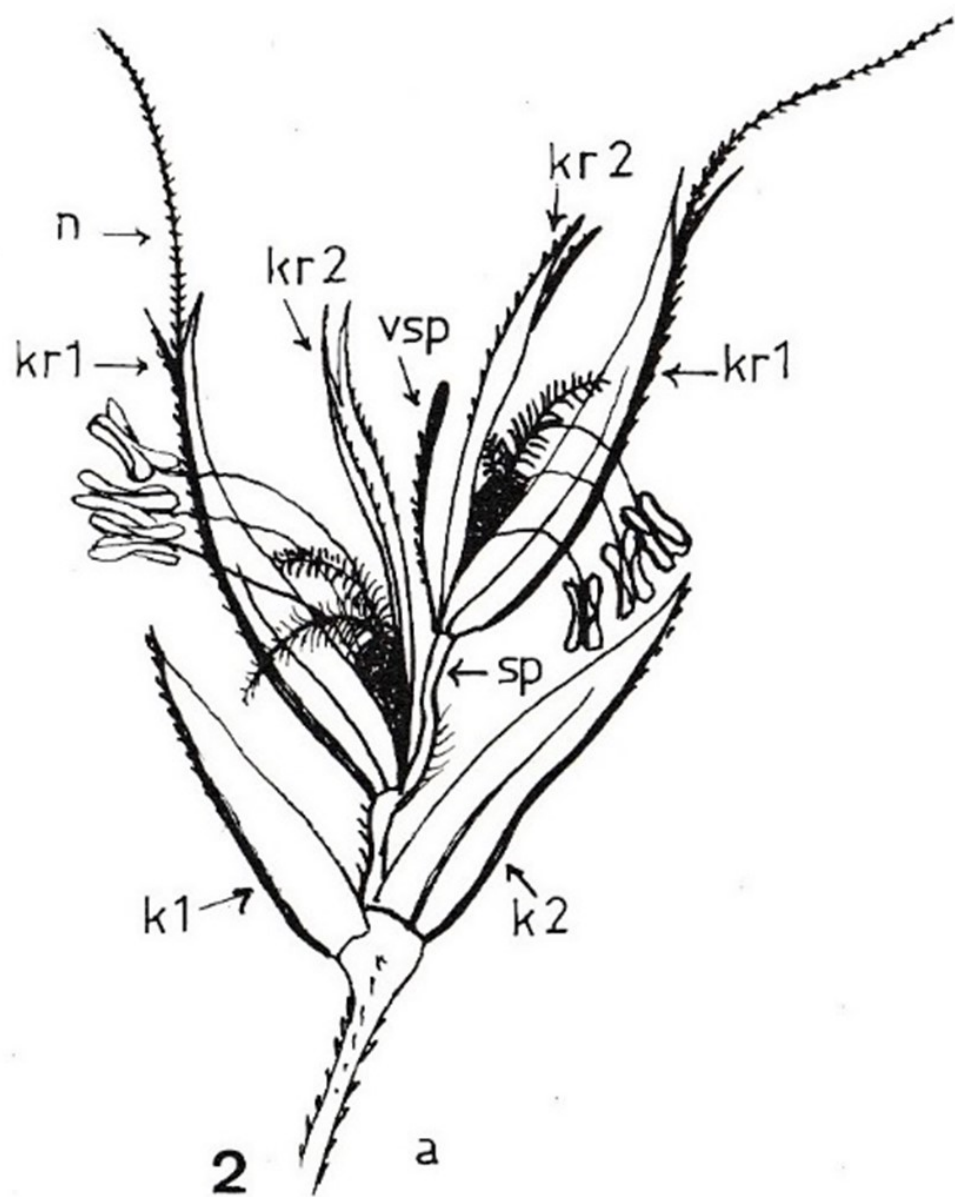

Grassenfamilie

a	aartje (tweebloemig)
k1	onderste kelkkafje
k2	bovenste kelkkafje
kr1	onderste kroonkafje
kr2	bovenste kroonkafje
sp	spil van het aartje
vsp	verlengde spil
n	naald

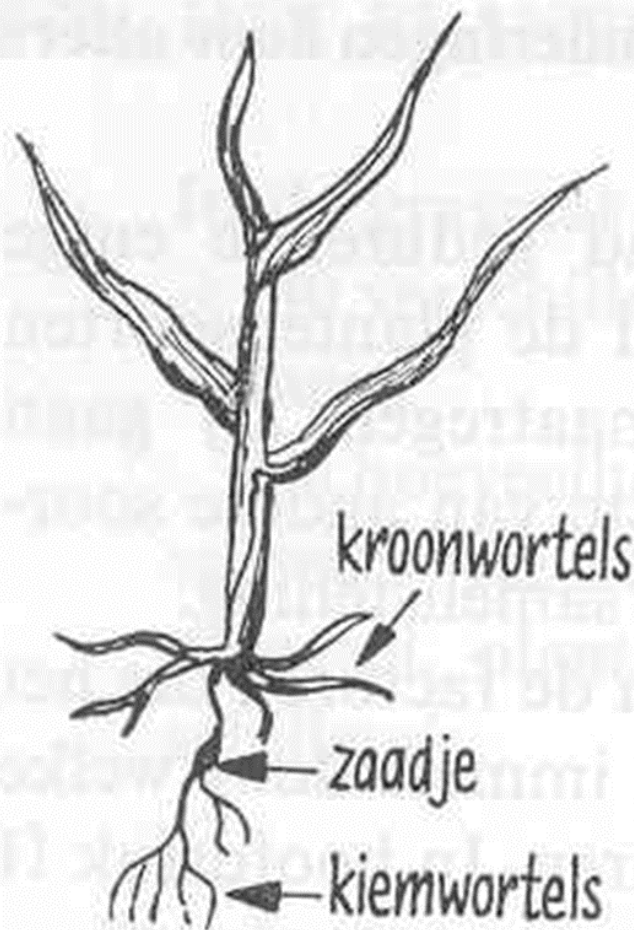

Fig. 2. Jonge grasplant

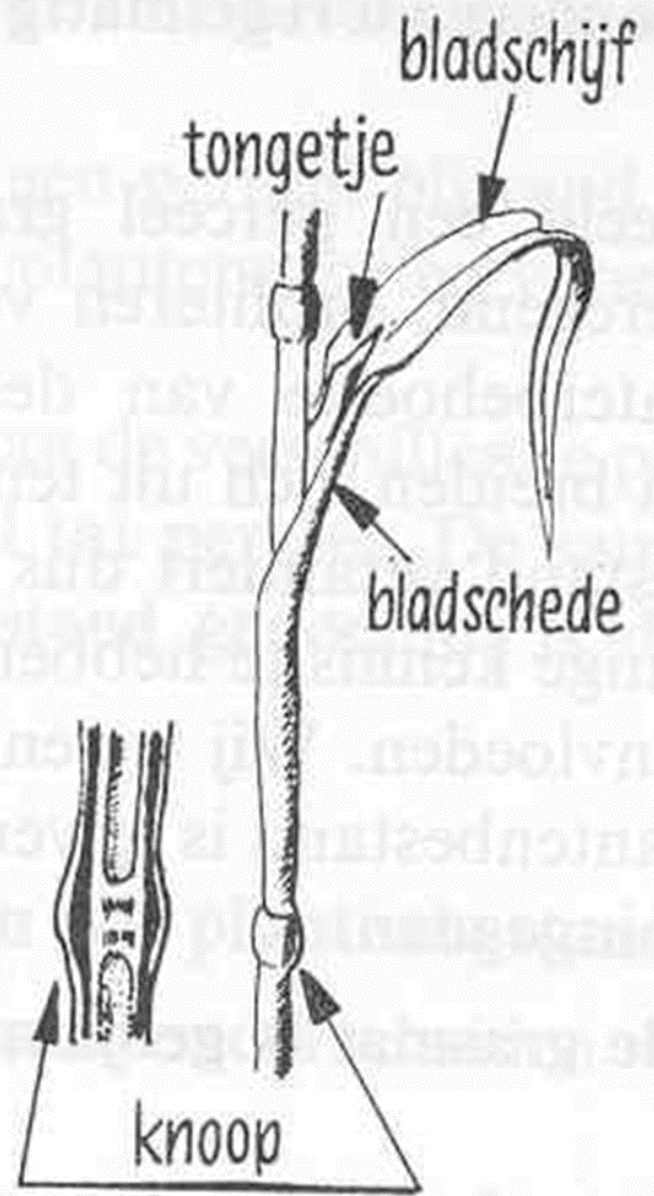

Fig. 3. Stengel en blad

AAR

AARPLUIM

PLUIM

aargras

aarpluimgras

Grote vossen- staart

Pluimgras

Maïs eenhuizig met eenslachtige bloemen

